

Česko-německá jazyková animace u Tandemu

Stav: 1. 8. 2023

Tisk

Vydavatel:

Koordinační centrum česko-německých výměn mládeže Tandem
Gesandtenstr. 10 | 93047 Regensburg
Telefon: +49 941 585 57-0 | Fax: +49 941 585 57-22
tandem@tandem-org.de | www.tandem-org.eu

Zodpovědná osoba:

Kathrin Freier-Maldoner (vedoucí Tandemu v Regensburgu)

Vytvořili:

Hansjürgen Karl, Edita Kočandrlová a kol.

Revize:

Michaela Kosařová, Michaela Kořánová

Koordinační centrum česko-německých výměn mládeže Tandem v Regensburgu je institucí Spolkového ministerstva pro rodinu, seniory, ženy a mládež a je řízeno Bavorským kruhem mládeže.

Tento obsah je licencován pod licencí Creative Commons - ShareAlike 4.0 International. Toto dílo lze reprodukovat, šířit a zpřístupňovat veřejnosti za následujících podmínek: Uveďte jméno autora nebo držitele práv. Všechny varianty musí být zveřejněny pod stejnou licencí.

Obsah

1	Úvod	5
2	Jazyková animace jako metoda mezinárodní výměny mládeže	6
2.1	Základní charakteristiky jazykové animace	6
2	Pojem "jazyková animace"	7
3.1	Metody jazykové animace	7
3.2	O vzniku jazykové animace	8
3.3	Cíle a zásady jazykové animace	8
3.3.1	Snížení řečových zábran	9
3.3.2	Sdělování jen to nejdůležitějšího	9
3.3.3	Zřeknutí se dokonalosti	9
3.3.4	Orientace v mluveném jazyce	9
3.3.5	Aktivace předchozích znalostí	9
3.3.6	Učení hrou	10
3.3.7	Zapojte všechny smysly	10
3.3.8	Podnítit zvědavost	10
3.3.9	Aktivizace vlastní iniciativy a podpora kreativity	10
3.4	Jazyková animace - pedagogická a didaktická	10
3.4.1	Jazyková animace pedagogikou hry	10
3.4.2	Jazyková animace v didaktice cizích jazyků	11
3	Jazyková animace u Tandemu	12
3.1	Rámcové podmínky pro vznik jazykové animace u Tandemu	12
3.2	Spolupráce, cílové skupiny a možné uplatnění	12
3.2.1	Mimoškolní oblast	14
3.2.2	Školní oblast	14
3.2.3	Odborné praxe	16
3.2.4	Předškolní oblast	16
3.2.5	Zájemci na internetovém portálu www.ahoj.info	17
3.2.6	Osoby s rozhodovací pravomocí	17
3.3	Jazykový animátoři	18
3.3.1	Úloha jazykového animátora	18

3.3.2	Možnosti školení pro jazykové animátory	18
3.4	Rozvoj kvality	21
3.4.1	Certifikát česko-německého jazykového animátora	21
3.4.2	Koordinace	22
3.4.3	Zprávy o provedených jazykových animacích	22
3.4.4	Návštěvy jazykových animací	23
3.4.5	Mentoring	24
3.5	Jazykové animační materiály vydané Tandemem	24
4	Výhled a perspektivy	25
5	Příloha	26
5.1	Další literatura	26
5.2	Internetové zdroje	27
5.3	Koordinační centrum česko-německých výměn mládeže - Tandem	29

1 Úvod

Dne 3. září 1996 podepsali v Poličce spolková ministryně pro rodinu, seniory, ženy a mládež Claudia Nolte a její český protějšek Ivan Pilip "Prohlášení o záměru zřídit koordinační centra pro česko-německé výměny mládeže". To dodnes slouží jako základ pro mandát obou kanceláří Tandemu v Regensburgu a Plzni, které byly založeny v roce 1997.

Při každodenní práci Tandemu se rychle ukázalo, že vzájemné porozumění může být mnohem snazší, pokud jsou hravou formou překonány existující jazykové bariéry. Proto byla metoda česko-německé jazykové animace zavedena Tandemem již v roce jeho založení 1997 jako příspěvek k překonávání jazykové bariéry a od té doby je neustále rozvíjena a rozšiřována. Kouzlo metody spočívá v její univerzálnosti: lze ji využít ve všech oblastech práce.

Jazyková animace dokáže během pěti minut naladit účastníky na program semináře nebo upozornit německou kancléřku na Tandem, připravit stážisty na dvoudenní pracovní pobyt v sousední zemi, motivovat žáky k výuce němčiny nebo češtiny nebo několikrát denně doprovázet děti a mládež po dobu jednoho týdne na prázdninovém táboře či výměnném programu. Tematicky i z hlediska cílových skupin dnes jazyková animace pokrývá mnohem širší oblast česko-německé spolupráce než na počátku. Její úspěch lze měřit i tím, že za ni Tandem již dvakrát (v letech 2006 a 2008) získal "Evropskou jazykovou cenu".

V posledních letech roste zájem o výuku češtiny zejména ve spolkových zemích sousedících s Českou republikou, v Sasku¹ a Bavorsku². V důsledku toho je česko-německá jazyková animace stále častěji a velmi úspěšně využívána na školách, které již češtinu nabízejí jako volitelný nebo povinně volitelný předmět nebo ji plánují nabízet v budoucnu. Také v České republice se zájem o němčinu po letech poklesu opět poněkud zvyšuje nebo zůstává na stabilní úrovni, jak ukazují statistiky Ministerstva školství ČR.³ Navíc česko-německé podniky potřebují kvalifikované zaměstnance s dobrou znalostí němčiny nebo češtiny, aby obstály v mezinárodní konkurenci.⁴ Tyto pozitivní trendy lze podpořit i pomocí jazykové animace.

Také na politické úrovni čeština jako sousední jazyk Saska a Bavorska stále nabývá na významu. V četných diskusích s poslanci různých parlamentů (od zemských okresů přes zemské sněmy a spolkový sněm až po Evropský parlament) a dalších institucí byl význam češtiny zdůrazňován všemi zúčastněnými stranami. Vzhledem k volnému pohybu pracovníků, který platí od 1. května 2011, hrají jazykové znalosti, a sousední jazyk ve společném hospodářském prostoru České republiky, Bavorska a Saska ještě větší roli.

Vliv Tandemu na sbližování obou zemí byl znovu potvrzen na společném prohlášení ministrů zahraničních věcí Německa a České republiky v Praze v roce 2017, kde byl

¹ Ve školním roce 2017/2018 navštěvovalo výuku českého jazyka v Sasku 3 083 žáků (všechny typy škol dohromady). Zdroj: Státní statistický úřad Svobodného státu Sasko.

² Ve školním roce 2017/2018 si češtinu jako předmět na bavorských školách vybralo celkem 1285 žáků. Zdroj: Bavorský zemský statistický úřad.

³ Databáze MŠMT, stav k 1. 8. 2018.

⁴ <http://www.daad.cz/pdf/LP-Tschechien.pdf> Od 01.08.2018.

připomenut význam Česko-německé deklarace uzavřené před 20 lety a díky ní posílené bilaterální vztahy.⁵ K tomuto tématu se přidal i Česko-bavorský jazykový summit (2012 a 2017), který organizoval Evropský region Dunaj-Moldava spolu s Bavorským státním ministerstvem školství a kultury, vědy a umění a který přispěl k propojení přeshraničních iniciativ. Metoda jazykové animace splňuje také požadavky programu EU "Erasmus+" na období 2014-2020, který podporuje mnohojazyčnost obecně⁶ a výslovně se zaměřuje na:

Zlepšení výuky a studium jazyků a podporování široké jazykové rozmanitosti a mezikulturního povědomí v EU.⁷

Větší motivaci ke studiu cizích jazyků prostřednictvím inovativních metod výuky nebo více příležitostí k praktickému uplatnění jazykových dovedností požadovaných na trhu práce.⁸

Z toho je patrné, že cíle metody jazykové animace a programu EU se do značné míry shodují, protože v centru pozornosti je podpora mnohojazyčnosti.

V následujícím textu je uveden podrobný přehled metody jazykové animace obecně. V první části jsou nejprve popsány základní rysy jazykové animace. Kromě principů a cílů jsou citovány i koncepční aspekty z pedagogiky her nebo didaktiky cizích jazyků. Druhá část se zabývá jazykovou animací v Tandemu. Kromě nejdůležitějších etap jejího vývoje je fokus hlavně na aktuálně relevantní cílové skupiny a možnosti využití. Rozvojové potenciály a potřeby jsou hlavními tématy třetí kapitoly.

2 Jazyková animace jako metoda mezinárodní výměny mládeže

2.1 Základní charakteristiky jazykové animace

Jazyková animace je netradiční kreativní metoda, jejímž cílem je vzbudit zájem o sousední zemi a její jazyk, hravou formou představit základy sousedního jazyka a prohloubit již získané jazykové znalosti. Snižuje jazykové zábrany, vnáší do skupiny pohyb a dynamiku a podporuje vlastní iniciativu a kreativitu účastníků.

Jazyková animace je vhodná jak pro první kontakt s cizím jazykem, tak pro pokročilé studenty. Hned na začátku je třeba vyjasnit velmi rozšířenou mylnou představu o jazykové animaci: Cílem (primární) jazykové animace **není** naučit někoho cizí jazyk, **ale přiblížit mu** jazyk a přitom mu dát více na vědomí jeho vlastní jazyk.

Jazyková animace využívá různé hry ke snížení strachu z (cizího) jazyka, ale i z mluvení (v jakémkoli jazyce) a z možných chyb. Účastníci získají větší sebedůvěru při používání cizího jazyka v každodenní komunikaci.

Jazyková animace slouží nejen k výuce jazyka, ale také k získání znalostí o sousední zemi. Jedná se o kreativní metodu, při níž lze klást důraz i na první kontakt s cizím jazykem a neznámým kulturním prostředím. Jazyková animace se zaměřuje především na

⁵ <https://www.auswaertiges-amt.de/de/newsroom/170125-gemerkl-cze/287356>, Stand 01.08.2018.

⁶ Průvodce programem Erasmus+ 2015, verze 3, s. 15. Online na http://ec.europa.eu/programmes/erasmus-plus/documents/erasmus-plus-programme-guide_en.pdf Ke dni 01.08.2018.

⁷ Tamtéž, s. 31.

⁸ Tamtéž, s. 114.

motivaci k aktivnímu používání jazyka. Kromě toho slouží k příležitostnému oživení již získaných jazykových dovedností - takřkajíc "jazykové reanimaci".

Jazyková animace slouží nejen k výuce jazyka, ale také k získání znalostí o sousední zemi. Jedná se o kreativní metodu, při níž lze klást důraz i na první kontakt s cizím jazykem a neznámým kulturním prostředím. Jazyková animace se zaměřuje především na motivaci k aktivnímu používání jazyka. Kromě toho slouží k příležitostnému oživení již získaných jazykových dovedností - takřkajíc "jazykové reanimaci".

Jazyková animace je procesem neustálé interakce a intenzivní výměny. Nejedná se o jednostrannou výuku jazyka ze strany jazykového animátora, ale účastníci do ní vnášejí vlastní iniciativu, kreativitu a představitost. Jazyková animace vnáší do skupiny pohyb a dynamiku. V žádném případě se nejedná o klasickou výukovou metodu nebo systematickou výuku.

Lze ji však jistě využít i při klasické výuce cizích jazyků. S velkým úspěchem se tak děje v nejrůznějších oborech a jazycích, často aniž by si učitelé uvědomovali, že používají jazykovou animaci.

2 Pojem "jazyková animace"

Pojem „ jazyková animace" se skládá ze slov "jazyk" a "animace". Slovo jazyk má několik významů a lze je definovat takto: 1. "schopnost lidí mluvit"; 2. "mluvení, řeč" jako taková; 3. "způsob mluvení" a 4. "systém znaků a pravidel, který slouží jako prostředek komunikace jazykového společenství".⁹

Pokud jde o slovo "animace", názory se pochopitelně rozcházejí mnohem více. Ve slovnících lze najít dva různé základní významy. Kromě "procesu, který dává pohyb neživým objektům v animovaných filmech" se zde objevuje "organizované sportovní a volnočasové aktivity pro rekreaty, zejména v prázdninových klubech".¹⁰

Stejně jako animátoři prázdninových klubů podněcují hosty k volnočasovým aktivitám a animátoři filmů dvourozměrné hrdiny, jazykoví animátoři - doslova i obrazně - rozhýbávají účastníky jazykových animací a podněcují je k aktivitám souvisejícím s jazykem. U toho podněcují kreativitu a iniciativu a inspirují k jazykovým a myšlenkovým hrám.

3.1 Metody jazykové animace

Stejně jako při klasickém učení je i při předávání znalostí hrou neocenitelnou výhodou uvolněný a otevřený přístup žáků. V neposlední řadě i z tohoto důvodu čerpá jazyková animace ze zásobníku známých her a aktivit z prázdninových táborů, stejně jako z divadelní nebo zážitkové pedagogiky.

V těchto hrách a aktivitách se při jazykové animaci často používají slova, která jsou si v obou jazycích podobná, zejména na začátku, aby se optimalizoval úspěch učení a tím byli účastníci motivováni.

⁹ <http://www.duden.de/rechtschreibung/Sprache> Od 01.08.2018.

¹⁰ <http://www.duden.de/rechtschreibung/Animation> Od 01.08.2018.

3.2 O vzniku jazykové animace

Francouzsko-německé mládežnická organizace (Deutsch-Französisches Jugendwerk – dále jen DFJW) byla průkopníkem v rozvoji jazykové animace. Již v roce 1991 DFJW zintenzivnila spolupráci s vědci z univerzity v Bielefeldu, kteří zkoumali přirozenou komunikaci mezi partnery s různými mateřskými jazyky.¹¹

V roce 1996 vydalo DFJW první brožuru o jazykové animaci "Le Projet Bielefeld / Das Projekt Bielefeld"¹², která je od té doby považována za standardní dílo o jazykové animaci. Brožura vznikla na základě magisterské práce Fabienne Bailly¹³ o výše zmíněné studii. Verze vydaná DFJW v roce 2000 s názvem "Jazyková animace ve francouzsko-německých setkáních mládeže" byla aktualizována v roce 2013, stejně jako v roce 2022 s názvem "Jazyková animace při mezikulturních setkáních mládeže".¹⁴

Jazykovou animaci přizpůsobila své práci také Polsko-německá mládežnická organizace (Deutsch-Polnisches Jugendwerk - dále jen DPJW). Ve všech oblastech práce hraje tato metoda zásadní roli v otázce, jak se vypořádat s jazykovou bariérou nebo odlišností v rámci setkání a dalších forem bilaterální polsko-německé spolupráce.

První jazyková animace pro potřeby česko-německých setkání mládeže vznikla v roce 1997 v kanceláři Tandemu v Regensburg a v následujících letech byla dále rozvíjena ve spolupráci s jazykovými animátory. V roce 2006 vznikl termín "jazyková animace". "Jasan" jako zkratka pro "Jazyková Animace" a "SprachANimation".

3.3 Cíle a zásady jazykové animace

Česko-německá jazyková animace v Tandemu převzala zkušenosti mládežnických organizací¹⁵ a sleduje podobné nebo stejné cíle v rámci česko-německých setkání:

Česko-německá jazyková animace

- hravou formou probouzí zájem o sousední jazyk a zemi (stejně jako o Tandem a
- česko-německou výměnu mládeže obecně),
- slouží ke ztrátě "řečových" a "jazykových zábran" při aktivním používání jazyka,
- považuje učení jazyků za klíč k vzájemnému poznávání,
- podporuje rozvoj společného komunikačního základu, aktivuje již získané jazykové dovednosti,
- podporuje pocit úspěchu v komunikaci,
- snižuje předsudky vůči účastníkům ze sousední země i výhrady vůči neznámému jazyku,
- pomáhá objevit jinou kulturu a poskytuje pohled na rozmanitost, který snižuje

¹¹ Bricaud B.; Dausendschön-Gay, U.: Linguistische Begleituntersuchung zu deutsch- französischen Jugendbegegnungen. Bad Honnef: DFJW (nepublikované dokumenty), 1991.

¹² Více o "Bielefeldském projektu" in Bailly, F.: Sprachanimation in deutsch-französischen Jugendbegegnungen. DFJW, 2009, S. 77.

¹³ Bailly, F.: Le Projet Bielefeld - La communication naturelle dans les rencontres franco-allemandes, Documents de travail / Arbeitsmaterialien. Bad Honnef: DFJW, 1996.

¹⁴ Další informace o francouzsko-německé jazykové animaci jsou k dispozici také online na adrese: <https://www.dfjw.org/meldungen/die-neue-dfjw-publikation-sprachanimation-ist-da.html>, od 1.7.2023.

¹⁵ K formulaci cílů francouzsko-německé jazykové animace: Bailly, F.: Sprachanimation in deutsch-französischen Jugendbegegnungen. DFJW, 2009, S. 77.

- předsudky,
- učí slovní zásobu potřebnou pro téma příslušného semináře, stáže nebo setkání a
- propaguje se tak, aby se jazyková animace používala i v jiných výměnách a aby se stala známější metodou.

Aby bylo dosaženo základních cílů, vychází česko-německá jazyková animace vyvinutá v Tandemu také z deseti zásad, které jsou uvedeny níže.

3.3.1 Snížení řečových zábran

Účastníkům je ukázáno, že komunikace může fungovat s minimálními jazykovými schopnostmi, ale také zcela bez jazykových schopností, například prostřednictvím neverbální komunikace. Po úspěšném dosažení tohoto cíle prostřednictvím her a aktivit často mizí jak řečové, tak jazykové bariéry.

3.3.2 Sdělování jen to nejdůležitějšího

Jazyková animace se omezuje na nejnужnější základní slovní zásobu, jednoduché gramatické struktury a přímou použitelnost "naučeného". Ve většině případů, zejména na začátku, lze od výuky gramatických znalostí zcela upustit.

3.3.3 Zřeknutí se dokonalosti

Cílem není mluvit správně, ale používat jednotlivá slova a jednoduché větné konstrukce ve správném kontextu. Chyby jsou povoleny a opravují se zejména na začátku pouze v odůvodněných výjimečných případech. Místo na jazykovou správnost výpovědi je kladen důraz na výsledek komunikační situace.

3.3.4 Orientace v mluveném jazyce

Jazyková animace vychází z jazyka, kterým se mluví v běžném životě. Při přípravě se pravidelně přihlíží k potřebné slovní zásobě a jazykovému rejstříku cílové skupiny jazykové animace, a to při výběru slov.

3.3.5 Aktivace předchozích znalostí

Stávající znalosti o druhé zemi a (většinou dosud) neznámém jazyce jsou zjišťovány, aktivovány a propojovány. To podporuje a usnadňuje přijímání nových informací.

V česko-německé jazykové animaci se tak objevují germanismy i další výpůjčky a cizí slova ("fajnsmecker" - "Feinschmecker", "mejkap" - "make-up", "tematizovat" - "tematizovat"), s kterými je mnohem snazší začít s výslovností.

Začlenění regionálních studií a kultury

Pomocí metod a přístupů, které kromě rozšíření slovní zásoby přinášejí i nové poznatky o kultuře druhé země (hudba, film, práce se "slepou mapou", rallye měst, kvíz o regionálních studiích, aktivity zaměřené na vzdělávání s ohledem na rozmanitost atd.), jsou účastníci vnímaví ke kultuře sousední země, podporuje se proces učení s ohledem na rozmanitost. Kromě toho se posiluje motivace k poznávání jiných kultur, snižují se obavy a korigují se mylné představy.

3.3.6 Učení hrou

Slovní zásoba se procvičuje a rozšiřuje během jazykové animace prostřednictvím her a různých aktivit. Zároveň se zvyšuje porozumění poslechu, protože instrukce jsou (také) v cizím jazyce. Výuka nebo osvojování jazyka prostřednictvím zábavných akcí je obzvláště motivující. Zábava zvyšuje vnitřní motivaci i zvědavost žáků o jazyk. Věk cílové skupiny téměř nehraje roli.

3.3.7 Zapojte všechny smysly

Kromě slyšení a vidění může jazyková animace zahrnovat také hmat, čich a ochutnávání (např. při společném vaření). Využití několika smyslových kanálů pomáhá zvýšit plastické vnímání cizího jazyka a atraktivitu jednotlivých jazykových aktivit. To platí zejména pro cílové skupiny projektů Tandemu v předškolním sektoru, v nichž jsou podporovány děti v mateřských školách bez znalosti psaní a čtení (viz kapitola 4.2.4 "Předškolní oblast").

3.3.8 Podnítit zvědavost

Vědomý a na cílovou skupinu orientovaný výběr témat a reálných situací v rámci jazykové animace jednoznačně zvyšuje zájem o cizí jazyk a motivaci k učení. Speciální české znaky, které jsou pro účastníky z Německa tak neznámé, a odlišná výslovnost zdánlivě stejných písmen/znaků mohou také vyvolat aha-efekt a zvědavost (na více). Na druhou stranu účastníci z České republiky již znají německé přehlásky a ostré "ß". Nicméně jazyková animace může i tyto zjevné rozdíly využít při různých aktivitách.

3.3.9 Aktivizace vlastní iniciativy a podpora kreativity

Pokud mohou účastníci do programu vnášet vlastní návrhy, nápady a materiály a podílet se na procesu, posiluje to motivaci a zvyšuje efekt učení. Řízení hry proto může a mělo by být také co nejčastěji (v smysluplných situacích) předáváno účastníkům.

Kreativita je důležitou součástí jazykové animace - neměla by se však omezovat pouze na jazykové animátory. Pokud se účastníci podílejí například na tvorbě materiálů, pomáhá to podporovat učení a pocit sounáležitosti se skupinou.

3.4 Jazyková animace - pedagogická a didaktická

3.4.1 Jazyková animace pedagogikou hry

Ústřední metodou jazykové animace je hra. Ta je klasickým předmětem pedagogiky přinejmenším od dob českého pedagoga Jana Amose Komenského (1592-1670). Na rozdíl od obecného chápání hry jako "Činnost, která je prováděna bez vědomého cíle pouze pro potěšení z ní a je spojena s příjemnými pocity"¹⁶, hra v jazykové animaci (stejně jako v pedagogice) směřuje k nějakému cíli. Metodicky konstruované hry jsou zde v procesu vývoje vědomě podněcovány jazykovým animátorem. Jeden ze zakladatelů pedagogiky hrou, kulturní antropolog Johan Huizinga, ve svém hlavním díle "Homo ludens" také píše: "Hra může být velmi vážná."¹⁷ Tvrdí, že protiklad mezi hrou a vážností by neměl být vnímán jako bezpodmínečný, protože každá hra může

¹⁶ Col.: Meyers großes Taschenlexikon in 26 Volumes. Deváté vydání. Mannheim: Bibliographisches Institut GmbH, 2003, s. 7057.

¹⁷ Huizinga, J.: Homo ludens. O původu kultury ve hře. Rowohlt, 1956, s. 13.

hráče kdykoli zcela ovládnout.¹⁸

Má-li hra aktivizovat účastníky, musí se tak dít bez vnějšího nátlaku. Jazykový animátor jako "facilitátor hry" proto nevyvíjí žádný nátlak, ale pružně reaguje na potřeby účastníků a motivuje je k účasti. Jde tedy o probuzení vnitřní motivace hráčů, a tím i jejich chuti k účasti. Nejistota výsledku hry vytváří atmosféru napjatého očekávání, což zvyšuje zvědavost na aktivitu a zájem o její provádění. Hra nepředstavuje běžný, každodenní život, ale hráč po dobu hry vystupuje sám ze sebe a pociťuje hru jako něco zvláštního. Intenzivní hráč se plně soustředí na přítomnost a je pohlcen momentální činností.

Náročnější hry jsou založeny na pravidlech a dohodách. Ty hru strukturují, zajišťují rovné příležitosti a zbavují herní akci svévole. Jakmile se hra jednou s potěšením hraje, zůstává v paměti jako duševní poklad a lze ji kdykoli zopakovat. Jazyková animace tak probouzí další zájem o jazyk, stejně jako nadšená hra vyvolává i chuť hrát dál.

3.4.2 Jazyková animace v didaktice cizích jazyků

Didaktika cizích jazyků je vědní obor zabývající se výukou a učením se cizích jazyků, tj. jazyků, které žáci neovládají jako svůj první jazyk. Vztahuje se jak na učitele, jejich metody a strategie, tak na studenty a jejich individuální proces učení. V minulosti byly vyvinuty různé přístupy k výuce cizího jazyka. V průběhu tzv. komunikačního obratu v polovině 70. let 20. století byla frontální výuka, která do té doby ve školách převládala, zpravidla nahrazena dialogickými metodami. Nový, komunikativní přístup činil z učitelů a žáků stále více partnery v komunikaci, přičemž hlavním cílem bylo vytvoření komunikačních dovedností. Komunikativní metoda se svými dále rozvíjenými principy orientace na činnost a úplnost je tak vodítkem pro pedagogickou klasifikaci jazykové animace.

Orientace na činnost znamená "umožnit žákům jednat v cizím jazyce".¹⁹ Činnost v cizím jazyce zde znamená jak cíl procesu učení, tak způsob, jak se k němu dostat. Skutečná komunikace tak vzniká prostřednictvím akce ve hře a otevřenosti vůči reálným komunikačním a učebním procesům.

Zejména v česko-německé jazykové animaci je kladen zvláštní důraz na to, že "činnosti" mají vždy (sousedské) jazykové pozadí, a proto je v popředí komunikace. Vedle orientace na činnost zde lze hovořit také o výrazné orientaci na komunikaci. Jazyková kompetence jako konečný cíl jde ruku v ruce s vysokou tolerancí k chybám. Jazyková animace se chápe "především jako pobídka k používání druhého jazyka: Jde o znovuzavedení zábavné složky, která je ve výuce cizích jazyků často opomíjena."²⁰ Od žáků i učitelů se zde obvykle očekává měřitelný pokrok - například prostřednictvím "certifikátu o splnění učebního cíle".

Metodicky se pracuje na principu "učení se praxí" nebo "učení se interakcí"²¹ - v

¹⁸ Další informace o hře: Warwitz, S.; Rudolf, A.: Vom Sinn des Spielens. Hohengehren: Schneider Verlag, 2004, s. 18.

¹⁹ Bach, G.; Timm, J.-P.: Handlungsorientierung als Ziel und als Methode. In: Dies. (ed.): Englischunterricht. Grundlagen und Methoden einer handlungsorientierten Unterrichtspraxis. A. Francke Verlag, 2003, s. 1.

²⁰ Bailly, F.: Sprachanimation in deutsch-französischen Jugendbegegnungen. DFJW, 2009, S. 75.

²¹ Bach, G.; Timm, J.-P.: Handlungsorientierung als Ziel und als Methode. S. 12.

případě

jazykové animace většinou v celé skupině -, kdy se k žákům přistupuje holisticky.

Úplnost znamená, že kognitivní a afektivní (tj. emocionální) aspekty fungují společně:

- Zážitky, které působí na intelekt, emoce a smysly.
- Střídání námahy a uvolnění
- Uspokojivé jazykové a nejazykové interakce

Role učitelů nebo jazykových animátorů v jazykové animaci je role "spolukomunikátorů" („co-communicators“) a "průvodců popř. podporovatelů učení" („learning facilitators“²²).

Konkrétní realizace jazykové animace v česko-německém prostoru je popsána v následující kapitole.

3 Jazyková animace u Tandemu

3.1 Rámcové podmínky pro vznik jazykové animace u Tandemu

Již během prvních česko-německých setkání mládeže podporovaných Tandemem byly zaznamenány problémy v komunikaci: Často chyběl jednotící moment, který by usnadnil porozumění - a to nejen z jazykového hlediska.²³

Tento nedostatek byl a je kompenzován různými způsoby: Účastníci buď zůstávají v jednonárodnostních skupinách, aby mohli komunikovat ve svém mateřském jazyce, nebo se dohodnou na angličtině jako komunikačním jazyce.

Z pohledu Tandemu je do značné míry na vedoucím týmu setkání, aby mladým lidem nabídl pomoc prostřednictvím jazykové animace a navázal tak první kontakt s cizím jazykem, a tím i s mladými lidmi ze sousední země. Tímto způsobem je jazyk, který skupiny vlastně rozděluje, využíván k jejich sblížení.

V následujícím textu se pod pojmem "jazyková animace" vždy rozumí "česko-německá jazyková animace", kterou vyvinul a používá Tandem.

3.2 Spolupráce, cílové skupiny a možné uplatnění

Jazyková animace byla v Tandemu původně vyvinuta pracovníky odpovědnými za školskou oblast jako součást programu seminářů na akcích Tandemu a měla jasně definovanou cílovou skupinu účastníků příslušných seminářů. Zaměřila se na zúčastněné učitele z Německa, kterým měla hravou formou přiblížit alespoň základy češtiny. Účastníci z České republiky na těchto seminářích byli většinou učitelé němčiny.

Vzhledem k úspěchu seminářů ve školské oblasti a rostoucí poptávce jak ze strany zájemců z České republiky, tak i zájemců z mimoškolní oblasti se Tandem rozhodl

²² Tamtéž, s. 18.

²³ K této kapitole viz také: Karl, H.; Karl-Brejchová, K.: Jazyk a komunikace. In: Praxishandbuch deutsch-tschechischer Jugendaustausch. Regensburg: Tandem 2001.

rozšířit česko-německou jazykovou animaci pro všechny oblasti a dále ji rozvíjet i pro zájemce z České republiky se zaměřením na němčinu. Postupem času rostl nejen počet zájemců o jazykovou animaci, ale i počet cílových skupin. Tandem proto nejen vydává materiály pro jazykovou animaci, ale od roku 2003 také školí jazykové animátory. Potřeba kvalifikovaných jazykových animátorů stále roste.

Krátce po založení kanceláří Tandemu začala intenzivní a produktivní spolupráce s DPJW také v oblasti jazykové animace. Na dvou seminářích v letech 2000 a 2001 byly například stanoveny základní principy a struktura CD-ROMu "TrioLinguale"²⁴, který byl poprvé vydán v roce 2001. Příležitostně se konají setkání a společné akce odborných a financujících agentur mezinárodní práce s mládeží, při kterých dochází k výměně zkušeností s metodou jazykové animace.

Zvláštní roli hrají euroregiony působící v česko-německém pohraničí, zejména Euregio Egrensis. V roce 2005 - po velmi produktivních pracovních setkáních s Tandemem a Bohemicum - zahájily tzv. "Jazykovou ofenzívu"²⁵. Ta měla za cíl zvýšit povědomí o česko-německých jazykových znalostech jako lokální výhodě. Jazykové animace, které jsou zde nabízeny, provádějí především jazykoví animátoři vyškolení společností Tandem.

Sdružení pro vzdělávací a setkávací cesty v Praze Pragkontakt, které dříve opečovávala Nadace Brücke/Most (a na jejíž založení se podílel i Tandem) a které nyní pracuje samostatně, začalo také pravidelně využívat služeb jazykových animátorů brzy po svém otevření v roce 2007. Plzeňská pobočka Tandemu se na jejích nabídkách podílí jako partner.

Spolupráce s Bohemicum univerzit v Regensburgu a Pasově vychází ze společného cíle připomenout rozhodujícím činitelům češtinu jako vyučovací předmět a jako sousední jazyk, což bylo také cílem konferencí v letech 2007 a 2008 se zástupci škol, ministerstev školství a průmyslových zástupců. Zatímco Bohemicum využívá rostoucího zájmu o češtinu k rozvoji a rozšíření výuky českého jazyka, Tandem se společně s Goethe-Institutem v Praze, SGUN, českým "Svazem germanistů a učitelů němčiny"²⁶, Velvyslanectvím Spolkové republiky Německo a Rakouským velvyslanectvím, Česko-německou obchodní a průmyslovou komorou a řadou dalších organizací zasazuje o neustálé zvyšování zájmu o německý jazyk v rámci celostátní kampaně Šprechtíme.

Úsilí zapojených organizací přineslo své ovoce v tom, že německý jazyk znovu nabyl na významu v souvislosti se zavedením druhého povinného cizího jazyka na českých základních školách ve školním roce 2013/2014. Tandemový projekt Němčina nekouše aneb Nachbar. | Sprache? | Tschechisch!" (viz kapitola 4.2.2 "Školská oblast") k tomuto výsledku významně přispěl.

Úspěšně již proběhlo několik spoluprací, při nichž byla využita jazyková animace nebo byla v centru pozornosti.²⁷ Například Goethe-Institut Praha v úzké spolupráci s

²⁴ Viz také kapitola 2.5 "Materiály"; od roku 2007 také online na www.triolinguale.eu od 1.8.2018.

²⁵ Stalo se tak analogicky k "jazykové ofenzívě" v Dolním Rakousku, která byla velmi úspěšně zahájena již v roce 2003. Více na: <https://www.sprachkompetenz.at/sprachenoffensive/allgemeines/Od 01.08.2018>.

²⁶ SGUN = "Spolek germanistů a učitelů němčiny"; www.sgun.cz as of 01.08.2018.

²⁷ Zejména tzv. Den učitelů němčiny a Evropský den jazyků; v projektech "Deutsch-Mobil" a "Deutsch-Mobil", jakož i v projektech, které se konají v rámci Evropského dne jazyků.

Tandemem využívá jazykovou animaci jako motivaci pro výuku němčiny.

"Čojč28 - přeshraniční divadelní síť Čechy Bavorsko" založili již v roce 2003 dva partneři v česko-německé kulturní práci (Divadelní pedagogický institut "DAS EI" a kulturní spolek "A basta!"), aby společně realizovali česko-německá divadelní setkání mládeže za účelem realizace konceptu Čojč.

Na těchto přeshraničních divadelních projektech se často používá metoda jazykové animace ve spojení s divadelní pedagogikou.

Dosud se jazykové animace neprováděly pouze v seminárních místnostech nebo učebnách, ale také na velvyslanectvích a dětských hřištích, ve vlacích a autobusech, v restauracích a pivních zahrádkách, na fotbalových stadionech a pěších zónách nebo dokonce v kempech. Spektrum možného využití, škála materiálů a rozmanitost metod se tak neustále rozšiřují.

Kromě rozdílných místních podmínek je také důležité, zda jazyková animace probíhá před setkáním nebo během něj. Jazyková animace zpravidla probíhá pouze jednou, někdy však existuje (potřeba) návaznosti.

Jazykoví animátoři musí umět pracovat s příslušnou cílovou skupinou nebo se jí umět přizpůsobit. Skupiny zapojené do jazykové animace mohou být různorodé a mohou, ale nemusí mít znalost sousedního jazyka, zkušenosti z česko-německých výměn a zájem o česko-německou spolupráci.

Níže popsané cílové skupiny jsou pro Tandem relevantní, i když vývoj jazykové animace pro jednotlivé skupiny probíhal odlišně.

3.2.1 Mimoškolní oblast

Pro Tandem jsou hlavní cílovou skupinou v této oblasti multiplikátoři v oblasti mimoškolní práce s mládeží, tj. zaměstnanci organizací mládeže na plný úvazek a dobrovolní pracovníci, kteří se účastní akcí nabízených Tandemem. Účastníci těchto výměnných pobytů jsou s Tandemem v přímém kontaktu jen zřídka. Mladí lidé jsou Tandemem oslovováni zejména na setkáních mládeže, veletrzích nebo v souvislosti s internetovým portálem www.ahoj.info. Pomocí jazykových animátorů může Tandem tuto cílovou skupinu ještě lépe oslovit.

3.2.2 Školní oblast

V této oblasti jsou cílovou skupinou, kterou Tandem přímo oslovuje, učitelé a žáci (všech typů a stupňů škol). Rodiče mohou být osloveni pracovníky Tandemu na informačních dnech, rodičovských večerech nebo podobných akcích.

Jazyková animace se již léta velmi úspěšně používá při přípravě a realizaci školních setkání a výměn a školy ji často považují za nezbytnou součást programu. Na jedné

"Kampaň Šprechtíme" byli jazykoví animátoři pověřeni Goethe-Institutem Praha, aby propagovali němčinu prostřednictvím jazykové animace na pěších zónách a ve školách 5. až 9. tříd a v rámci pilotního projektu na podzim 2014 také na vyšším stupni gymnázia.

²⁸ www.cojc.eu od 1.8.2018 je "ČOJČ" směsicí českého (Česky) a německého (eutsch = OJČ).

straně dává učitelům nové podněty pro výuku jazyků obecně. Na druhé straně je v České republice specificky využívána k opětovnému probuzení upadajícího zájmu o výuku němčiny.²⁹ Na německé straně jazyková animace již několikrát přispěla k zavedení češtiny jako volitelného nebo povinného předmětu na školách.

Na podporu výuky němčiny a češtiny na českých a německých školách byl realizován projekt "Němčina nekouše" (v České republice) nebo "Nachbar. Sprache? Tschechisch!" (v Německu), která měla motivovat žáky 5. až 7. tříd v obou zemích k volbě němčiny nebo češtiny jako druhého cizího jazyka.

V roce 2013 vznikl navazující projekt "Němčina nekouše II" neboli "Nachbar. | Sprache? | Tschechisch! II", který kromě Česko-německého fondu budoucnosti finančně podpořilo také Velvyslanectví Spolkové republiky Německo v Praze a který byl rovněž určen pro žáky 8. a 9. tříd v České republice. Tentokrát byli osloveni i rodiče žáků, kteří se mohli na rodičovských večerech seznámit s prezentacemi o významu německého jazyka pro své děti. Kromě toho byli metodou jazykové animace proškoleni učitelé němčiny a studenti pedagogických fakult.

Stejně cíle sledují i navazující projekty Němčina nekouše III a IV. "Nachbar. | Sprache? | Tschechisch! III a IV"³⁰, které probíhaly v letech 2016 až 2023 za finanční podpory Česko-německého fondu budoucnosti, Velvyslanectví Spolkové republiky Německo, Ministerstva školství ČR a kampaně Šprechtíme, nabízejí bezplatné jazykové animace pro žáky 5. až 9. (resp. 10. v Německu) tříd. Nabídka pro rodiče, učitele němčiny a budoucí učitele je stejná jako v předchozích projektech.

V reakci na poptávku německých firem po kvalifikovaných a jazykově vybavených absolventech se podařilo navázat na úspěšný pilotní ročník výuky němčiny, obohacený o pravidelnou česko-německou jazykovou animaci a exkurze do firem. Tento koncept byl poprvé realizován ve školním roce 2016/2017 na Střední průmyslové škole a Střední odborné škole prof. Švejcara v Plzni. Jako velmi přínosné se ukázalo sdělování důležitosti znalosti německého jazyka a motivace žáků k výuce němčiny prostřednictvím rodičů. Velký zájem o tento koncept zaznamenal Tandem i na dalších středních školách a u německých firem v České republice. V roce 2018 tato spolupráce pokračovala na dalších pěti školách. V září 2018 získal Tandem finanční podporu Velvyslanectví Spolkové republiky Německo v Praze, díky níž se koncept rozvinul v samostatný projekt s názvem "Němčina nad zlato".

Partnerským institucím a školám z Německa a České republiky, které společně plánují a organizují česko-německé projekty a setkání, byl vyvinut projekt "Na jedné lodi", který probíhal v ročních cyklech od roku 2013 díky finanční podpoře Česko-německého fondu budoucnosti a od roku 2015 také za podpory Ministerstva školství ČR. Projekt nabízel čtyřhodinový animační modul, který zahrnuje následující součásti: poznávací hry, jazykové aktivity a volitelné aktivity zaměřené na budování týmu, interkulturní učení nebo výchovu k vědomému přístupu k diversitě a od roku 2015 také Zdravé dospívání. V roce 2021 byl projekt přejmenován na "Jazykovou animaci pro

²⁹ Teprve od zavedení druhého povinného cizího jazyka na českých základních školách ve školním roce 2013/2014 je možné pozorovat, že počet žáků učících se němčinu opět roste.

³⁰ <http://www.tandem-org.cz/nemcina-nekouse> Od 16.08.2023.

všechny" a nabízí jazykové animační moduly pro česko-německá setkávání mládeže za finanční podpory Česko- německého fondu budoucnosti.³¹ Cílovou skupinou, se kterou jazykoví animátoři pracují, jsou děti a mladí lidé z Německa a České republiky s malou nebo žádnou znalostí sousedního jazyka.

Metodika jazykové animace byla pro tuto cílovou skupinu nově vyvinuta, protože děti v předškolním věku obvykle neumějí číst, psát ani hláskovat. Také slovní zásoba a procesy učení dětí jsou odlišné od starších cílových skupin. Proto je velmi důležité použití ručních loutek, obrázků, her, hudby, rytmu a pohybu a také dobře strukturovaná posloupnost uvítací, pasivní, aktivní, opakovací a závěrečné fáze. Cílem jazykové animace je hravou formou seznámit děti s osvojováním cizího jazyka a vzbudit zájem rodičů a pedagogů o česko-německé projekty.

3.2.3 Odborné praxe

Primární cílovou skupinou programu "Odborné praxe"³² (dále také FBP) jsou studenti odborných škol a učni starší 16 let, kteří vykonávají odbornou praxi v sousední zemi. Během povinných přípravných dnů, které se obvykle konají přímo na pracovišti, je na stáž v sousední zemi připravují jazykoví animátoři. Zaměřují se na výuku základní slovní zásoby pro příslušnou profesi. Zároveň se stážisté učí základům běžné komunikace a jsou připravováni na každodenní život v sousední zemi.

Cílová skupina stážistů je velmi různorodá a zahrnuje studenty odborných škol a učňovských oborů, mladé lidi bez místa na stáži i mladé lidi se zvýšenými vzdělávacími potřebami. Kromě toho se jedná o nejrůznější profesní oblasti, takže jazykoví animátoři musí být na konkrétní situaci obzvláště dobře připraveni. Každá stáž proto vyžaduje vlastní oborově specifickou jazykovou animaci. Další zvláštností je, že jazyková animace často probíhá v jazykově homogenních malých skupinách o přibližně třech až deseti účastnících, a proto vyžaduje jiný repertoár metod a her než u větších skupin.

Druhou cílovou skupinu v programu "Odborných stáží" tvoří vedoucí projektů (učitelé, školitelé, mistři řemesel, sociální pedagogové) z institucí odborného vzdělávání, kteří se mohou programu účastnit. Na rozdíl od stážistů je Tandem s vedoucími projektů v přímém kontaktu - buď na akcích Tandemu, nebo při přípravě, realizaci a sledování stáží.

Od roku 2015 nabízí Tandem v rámci programu FBP také bezplatné motivační návštěvy. Účelem motivační návštěvy je vzbudit zájem studentů odborných škol, učňů a mladých odborníků o odbornou praxi v sousední zemi České republiky. Motivační návštěvy jsou určeny především mladým lidem, ale mohou být organizovány i pro jejich rodiče nebo pro pracovníky odborných vzdělávacích institucí.

3.2.4 Předškolní oblast

V rámci projektu financovaného EU "Odmalička – Von klein auf. Česko-německá

³¹ <http://tandem-org.cz/jazykovaanimaceprovsechny> Od 01.09.2023.

³² <http://www.tandem-org.de/arbeitsbereiche/freiwillige-berufliche-praktika.html> Od 01.08.2018.

spolupráce v předškolní oblasti³³ byla přepracována metoda jazykové animace speciálně pro děti ve věku od tří do šesti let. Metodika pro předškolní oblast byla vypracována v dubnu 2009 během pracovního setkání s učiteli a lektory z německých a českých mateřských škol. Po testovací fázi byli na vzdělávacím semináři proškoleni první jazykoví animátoři z Německa a České republiky pro předškolní sektor. Tandem se poté zaměřil na mateřské školy a centra podél česko-německé hranice.³⁴

V letech 2012 až 2014 následoval po projektu "Od malička - Odmalička" projekt "Schritt für Schritt ins Nachbarland - Krůček po krůčku do sousední země"³⁵, který byl určen mateřským a základním školám, mládežnickým organizacím a družinám z regionů podél česko-německé hranice, které pracují s dětmi ve věku od tří do osmi let. Nabídka projektu sahala od nasazení tzv. vyslanců sousední země, kteří s dětmi nacvičovali vybrané hry a aktivity jazykové animace, přes další vzdělávání pedagogických pracovníků a metodické poradenství až po zprostředkování osobního kontaktu a vydání různých publikací.

Na období 2016-2019 navazoval projekt "Nachbarwelten - Sousední světy", v jehož rámci budou prostřednictvím nabídky "Ich zeig' dir meine Welt" (Ukážu ti svůj svět) realizovány česko-německé jazykové a mediální projekty pro děti ve věku od tří do osmi let. Takzvaní medinauti podporují děti v jazykové a mediální práci.

3.2.5 Zájemci na internetovém portálu www.ahoj.info

Tato heterogenní cílová skupina se týká zájemců a uživatelů česko-německého internetového portálu pro mládež www.ahoj.info, který spravuje Tandem.

Dobrovolníci Evropské dobrovolné služby (EVS), kteří mají na starosti tyto webové stránky Tandemu³⁶, nabízejí několikadenní semináře, jejichž účastníky jsou mladí lidé se zájmem o sousední zemi a někdy i s velmi dobrou znalostí obou jazyků. Zde je česko-německá jazyková animace obzvláště užitečná při odbourávání jazykových bariér, které jsou na začátku obvykle ještě přítomny.

Na informačních akcích dostávají mladí lidé, jejich učitelé a vedoucí od dobrovolníků informace např. o sousedním jazyce nebo o životě v sousední zemi.

3.2.6 Osoby s rozhodovací pravomocí

Důležitou cílovou skupinou Tandemu jsou samozřejmě také osoby s rozhodovací pravomocí v politice, administrativě a práci s mládeží. Atraktivní prezentace metody jazykové animace v tomto případě obsahuje pouze krátké příklady z praxe a je zábavná a zároveň poučná. Zejména pokud jde o postavení češtiny jako "sousedního jazyka" a její zavedení jako volitelného (povinného) předmětu, se takové prezentace osvědčily.

³³ <http://www.tandem-org.de/arbeitsbereiche/angebote-im-vorschulbereich/foerderprogramm-von-klein-auf.html> Od 01.08.2018.

³⁴ Podrobné informace o cílových skupinách v: Basler, C.; Bonacková, R.; Jonášová, K.; kol.: Seminární dokumentace "Deutsch und Tschechisch - ein Kinderspiel", vzdělávání jazykových animátorů:in pro předškolní sektor. Regensburg: Tandem, 2009.

³⁵ <http://www.krueckepokrucku.info/cz/o-projektu/> Od 01.08.2018.

³⁶ Dobrovolníci v Tandemu jsou podporováni z fondů EU v rámci Evropské dobrovolné služby.

3.3 Jazykový animátoři

Aby mohl Tandem nabízet česko-německé jazykové animace pro výše uvedené cílové skupiny, vyškolí ročně přibližně 20 jazykových animátorů, kteří tak také patří k jedné z nejdůležitějších cílových skupin.

Základní školení nabízené společností Tandem (viz kapitola 4.3.2.1 "Základní školení a zácviky") je určeno všem, kteří

- mají zájem o výuku německého a/nebo českého jazyka,
- mají zájem a/nebo zkušenosti s česko-německými dětmi a mládeží,
- rádi experimentují s jazykem,
- mají zájem o výuku kultury sousední země,
- by se chtěli zabývat interkulturním učením nebo konceptem vzdělávání s ohledem na rozmanitost v praxi,
- mají nápady na využití jazykové animace a
- mají dobré (ústní) jazykové znalosti v němčině a češtině.

3.3.1 Úloha jazykového animátora

Nejstručnější popis ideálního vyškoleného jazykového animátora se omezuje na tři charakteristiky: "otevřený, kreativní a aktivní".

Ideální jazykový animátor

- velmi dobře ovládá svůj vlastní jazyk a jazyk, který se má vyučovat,
- rád si sám hraje,
- dokáže tuto radost přenést na účastníky,
- neřídí a nereguluje zvenčí, ale sám hraje aktivní roli,
- přispívá ke komunitě,
- vnímá náladu a potřeby skupiny,
- je schopen flexibilně plánovat,
- umožňuje účastníkům samostatně se vypořádat s problémy,
- působí jako poradce, sám je kreativní a
- také povzbuzuje účastníky ke kreativě,
- cíleně mění metody a perspektivy,
- reaguje na otázky, nejasnosti a narušení,
- chová se uvolněně, ale ne odměřeně,
- dobře připravuje jednotlivé jazykové animace a zejména vysvětlení jednotlivých her a cvičení, ale
- zachovává si potřebnou spontánnost.

Role jazykového animátora samozřejmě závisí na osobních vlastnostech jednající osoby. Jazykový animátor by si proto měl být vědom svých silných stránek i preferovaných cílových skupin a témat.

3.3.2 Možnosti školení pro jazykové animátory

Jak během vzdělávání (viz níže základní a navazující školení), tak během zácviků a návštěv se zpětnou vazbou jazykoví animátoři dostávají potřebnou podporu od odpovědných pracovníků a/nebo dalších zkušených jazykových animátorů, aby byla zajištěna kvalita, kterou Tandem požaduje. Od roku 2011 se každoročně konají

pracovní setkání a setkání aktivních jazykových animátorů s cílem usnadnit přímé kontakty a zajistit rozšíření sítě jazykových animátorů. Na těchto akcích mohou absolventi základního i pokročilého vzdělávání najít mezi zkušenějšími jazykovými animátory svého mentora, který je pro ně zejména v začátcích velmi důležitý jako kontaktní osoba (viz kapitola 2.4.5 "Mentoring"). Minimálně jednou za dva roky nabízí Tandem základní i navazující školení pro budoucí jazykové animátory a také pracovní a síťovací setkání a případně tematické nebo na cílovou skupinu zaměřené specializované semináře pro již vyškolené jazykové animátory. Následující přehled ukazuje různé nabídky školení a dalšího vzdělávání koordinačních center:

1. Základní školení pro nové jazykové animátory (od roku 2003) a následné navazující školení (od roku 2015).
2. Tematické a na cílovou skupinu zaměřené specializované semináře
  - a) v programu "Odborné praxe" (od roku 2004).
  - b) na projektu "Od malička" (2009)
  - c) o projektu "Kruček po krůčku do sousední země" (2012)
  - d) o projektu "Sousední světy" (2016)
  - e) o projektu "Němčina nekouše" nebo "Nachbar. | Sprache? | Tschechisch!" (od roku 2012)
  - f) na projektu "Společně na jedné lodi" (od roku 2013)
  - g) na projektu "Jazyková animace pro všechny" (od roku 2021).
3. Pracovní a síťová setkání jazykových animátorů za účelem výměny zkušeností s různými workshopy (od roku 2011).

3.3.2.1 Základní školení a zácvk

Základní školení, které Tandem nabízí, připravují a vedou odpovědní pracovníci Tandemu v České republice i v Německu (obvykle za asistence zkušených jazykových animátorů). Účastníci základního školení pro jazykové animátory jsou během několikadenního školení vybízeni k aktivní účasti a osvojují si základy česko-německé jazykové animace po obsahové i metodické stránce.

Účastníci jsou podrobně informováni o činnosti a oblastech práce Tandemu a jsou jim poskytnuty materiály Tandem, neboť jazykoví animátoři jsou často prvními kontaktními osobami pro zájemce o česko-německou výměnu mládeže.

Nejprve se seznámí s principy jazykové animace. Dále se seznámí se základními aktivitami jazykové animace a s některými jazykovými animačními hrami. Dále vedoucí ukáže, jak lze hry vést a provádět s ohledem na cílovou skupinu a tematicky je upravit.

Poté si účastníci ve dvojicích nebo malých skupinkách vyzkoušejí samostatně vést skupinu a naplánovat jazykovou animaci (případně trvající několik dní), která je následně prezentována v plénu a částečně také realizována. Při společném hodnocení se poukáže na problémy, které se vyskytly, nebo na možné problémy a také na možnosti řešení.

Po absolvování základního školení absolvují nově vyškolení jazykoví animátoři školící návštěvu u zkušeného jazykového animátora a samostatně provedou některé činnosti.

O této tzv. tréninkové návštěvě sepíše zprávu. Absolvování tréninkové návštěvy je podmínkou pro účast v pokročilém školení.

3.3.2.2 Navazující školení

Na základní školení navazuje navazující školení, které se koná přibližně šest měsíců po základním školení a odráží a rozvíjí předchozí zkušenosti a znalosti jazykových animátorů. Pokročilého školení se mohou zúčastnit jazykoví animátoři, kteří úspěšně absolvovali základní školení a zácvik. Účast na něm je další podmínkou pro získání "Certifiátu česko-německého jazykového animátora". Navazující školení trvá zpravidla tři dny a probíhá souběžně s pracovním a síťovacím setkáním jazykových animátorů, aby nově vyškolení jazykoví animátoři mohli navázat kontakty se zkušenými jazykovými animátory. Pokročilá školení byla zavedena v roce 2015 s cílem zvýšit kvalitu jazykové animace v Tandemu.

Po základním a pokročilém školení mají účastníci jasnou představu o tom, jak mohou konkrétně připravit a realizovat česko-německou jazykovou animaci.

3.3.2.3 Tematické a na cílovou skupinu zaměřené specializované semináře

Tandem také nabízí specializované semináře pro vyškolené jazykové animátory zaměřené na daná témata a cílové skupiny. Na těchto seminářích se seznámí s aktuálními projekty a programy Tandemu a naučí se používat metodu jazykové animace tematicky a pro cílovou skupinu. Absolvování příslušného specializačního semináře je podmínkou pro možnost realizace jazykových animací v jednotlivých projektech a programech.

Nabízíme následující specializace:

- „Odborné praxe“
- Předškolní oblast
- "Němčina nekouše" / "Nachbar. Sprache? Tschechisch!"
- "Jazyková animace pro všechny"

3.3.2.4 Každoroční pracovní a síťovací setkání pro výměnu zkušeností

Na těchto pracovních setkáních, která se konají každoročně od roku 2011, se mohou jazykoví animátoři z různých ročníků setkávat a diskutovat o svých zkušenostech a dále:

- zamyslet se nad vykonanými animacemi,
- diskutovat o obsahu školení,
- najít podporu kreativity a vlastních nápadů,
- rozšířit svůj repertoár metod,
- poznat současné materiály (rovněž z vlastní tvorby),
- posílit vlastní sebevědomí v oblasti metodických kompetencí,
- plánovat nové společné projekty,
- přehrát si modelové situace,
- rozvinout další metodické moduly,
- udržet kvalitu jazykových animací,
- vyměnit si zkušenosti a

- posílit základ pro budoucí vytváření sítí.

Hlavní důraz je zde kladen na rozvoj přístupů k řešením a návrhům na zlepšení s cílem dále optimalizovat jak spolupráci obecně, tak konkrétní zásahy jazykové animace.

Kromě toho tato setkání slouží také k dalšímu rozvoji metody jazykové animace jako celku, protože při osobních rozhovorech a v pracovních skupinách s jazykovými animátory často zaznívají nové podněty a návrhy na zlepšení, které již mohly být úspěšně realizovány.

3.4 Rozvoj kvality

Bez ohledu na konkrétní oblast použití vyžadují všechny inovativní metody v oblasti pedagogiky od samého počátku průběžné hodnocení, kritiku a posuzování. V tomto procesu se testují metodické inovace, jejich vhodnost pro daný úkol ve výukových situacích a jejich použitelnost v dané situaci. Jen tak lze zajistit, aby byly v příslušném souboru metod zohledněny další požadavky. Pro tento účel se také ustálil termín rozvoj kvality.

Velký význam je již nyní přikládán rozvoji kvality v nabídce událostí. Každoroční pracovní a síťovací setkání jsou důležitým základem pro rozvoj kvality jednotlivých jazykových animací i jazykové animace obecně.

V roce 2013 byla zavedena certifikace jazykových animátorů s cílem dále rozvíjet kvalitu jazykové animace. V této souvislosti byl v roce 2015 změněn také způsob vzdělávání jazykových animátorů a byly přidány dva povinné prvky – zácvik a navazující školení (viz kapitola 4.3.2.1 "Základní školení a zácvik" a kapitola 4.3.2.2 "Navazující školení").

Dalším důležitým pilířem rozvoje kvality jsou zprávy o jednotlivých jazykových animacích. Nejúčinnějším způsobem je bezesporu vzájemné osobní poradenství jazykových animátorů. To lze provádět různými způsoby: Prostřednictvím odpovědných pracovníků tandemu, koordinátora, prostřednictvím monitoringu nebo zácviků a také v rámci mentoringu. Všechny tyto body jsou vysvětleny v následujících kapitolách.

3.4.1 Certifikát česko-německého jazykového animátora

Jazykový animátor získá "Certifikát česko-německého jazykového animátora" po absolvování kompletního školení v Tandemu (základní školení, zácvik, navazující školení) a po úspěšném provedení alespoň jedné jazykové animace v průběhu dvou let po navazujícím školení. Tato jazyková animace musí probíhat podle „Předpisů o česko-německé jazykové animaci“, splňovat příslušná kritéria kvality a musí být doložena zprávou o jazykové animaci. Nemusí ji zajišťovat společnost Tandem. Další podmínkou pro získání "Certifikátu česko-německé jazykové animace" je účast na alespoň jedné akci Tandemu (odborný seminář, pracovní seminář apod.) během dvou let po uzavření vzdělávání.

Pro prodloužení certifikátu musí jazykový animátor doložit dvě jazykové animace a účast na alespoň jedné akci Tandemu v období dvou let od získání certifikátu. Alespoň

jedna z jazykových animací musí být zprostředkována společností Tandem.

Nové získání certifikátu po více než dvouleté přestávce, během níž nebyly prováděny jazykové animace pro Tandem, je možné, pokud jazykový animátor byl držitelem certifikátu a/nebo absolvoval základní školení v roce 2011 nebo v následujících letech. V takovém případě musí pro získání nového certifikátu absolvovat navazující školení, zácvik a provést vlastní jazykovou animaci. Jazykové animace musí být zajištěno společností Tandem.

Jazykoví animátoři, kteří chtějí po delší přestávce opět vést jazykové animace pro Tandem, ale nikdy nebyli držiteli certifikátu a/nebo absolvovali základní školení v roce 2010 nebo dříve, musí znovu absolvovat celou cestu vzdělávání.

3.4.2 Koordinace

Kvantitativní a kvalitativní rozšíření jazykové animace si již několik let vynucuje zaměstnávání koordinátora, který Tandem podporuje na základě honoráře.

Jeho úkoly jsou především organizační a technické povahy. Je v pravidelném kontaktu s odpovědnými pracovníky obou kanceláří Tandemu a podává jim zprávy o své práci.

Hlavními úkoly koordinátora jsou:

- Zprostředkování a koordinace jazykových animací,
- Role kontaktní osoby pro jazykové animátory,
- Komunikace se zákazníky jazykové animace,
- Úzká spolupráce s pracovníky Tandemu odpovědnými za jazykové animace,
- Údržba online tabulek a webových stránek pro jazykovou animaci.

3.4.3 Zprávy o provedených jazykových animacích

V případě jazykových animací pořádaných prostřednictvím Tandemu je třeba nejpozději do čtyř týdnů od jejich konání předložit "Zprávu o jazykové animaci". V případě jazykových animací, které nezprostředkovává Tandem, je žádoucí následná výměna zkušeností. Zprávy mohou být prostřednictvím koordinátora zpřístupněny také všem aktivním jazykovým animátorům.

Zpráva je:

- nezbytnou součástí dokladu, který musí Tandem předložit financujícím orgánům,
- prostředek komunikace mezi jazykovými animátory a společností Tandem,
- dokument pro hodnocení jazykové animace,
- základ pro další rozvoj jazykové animace (včetně statistik o využívání jednotlivých jazykových aktivit),
- zdroj informací o specializaci a preferovaných oblastech uplatnění jazykových animátorů,
- Prostředek podpory výměny zkušeností mezi jazykovými animátory
- zdrojem inspirace pro animátory nového jazyka.

Všichni jazykoví animátoři vyškolení Tandemem, kteří podepsali "Prohlášení" o

předpisech v oblasti česko-německé jazykové animace v Tandemu, získávají přístup ke zprávám na interních platformách Tandemu.

Hodnotící zprávy jsou povinně vyžadovány od škol/institucí, kde se uskutečnily přípravné dny v rámci programu Odborných praxí. V ostatních probíhajících projektech jsou školy/instituce požádány o vyplnění hodnotících formulářů. Pracovníci zodpovědní za jazykovou animaci tak získávají cennou zpětnou vazbu, která může sloužit jako podklad pro další rozvoj metody jazykové animace.

3.4.4 Návštěvy jazykových animací

K rozvoji kvality přispívají také tzv. zácviky. Ty umožňují jazykovým animátorům, kteří absolvovali základní školení, navštívit zkušeného jazykového animátora, aby získali zkušenosti a nápady předtím, než sami povedou své první jazykové animace. V roce 2015 se tyto návštěvy staly povinnou součástí školení jazykových animátorů. Program Odborných praxí nabízí dvoudenní školicí návštěvy určené nově vyškoleným jazykovým animátorům s touto specializací a malými zkušenostmi s vedením přípravných dnů. Na tyto zácviky je vyplácen paušální příspěvek.

Během návštěvy se zpětnou vazbou, o kterou požádají jazykoví animátoři, navštíví jazykovou animaci zkušený jazykový animátor, který poskytne zpětnou vazbu svému kolegovi. O tyto návštěvy mohou požádat všichni jazykoví animátoři a nejsou omezeny pouze na nově vyškolené absolventy základního školení. Společná analýza realizace jazykové animace během debriefingu může sloužit jako motivace a pro další rozvoj vlastního potenciálu.

Monitoringy slouží k rozvoji kvality jazykové animace v Tandemu a jako zpětná vazba pro jazykové animátory. Monitorovací návštěvy znamenají, že Tandem může pověřit osobu, aby se zúčastnila jazykové animace a napsala o ní zprávu. Monitorovací návštěvu mají právo uskutečnit také pracovníci Tandemu odpovědní za jazykovou animaci nebo koordinátor. Získají tak osobní dojem o schopnostech jazykového animátora, kterému mohou v případě potřeby podpůrně poradit. Klient tak může okamžitě reagovat na svá přání a kritické připomínky.

3.4.5 Mentoring

K rozvoji kvality slouží také mentoring, který byl zaveden v roce 2011. Absolventi základního a pokročilého vzdělávání zde mohou získat kontakt na svého mentora, se kterým mohou diskutovat o problémech v oblasti jazykové animace. Mentoři jsou zkušení jazykoví animátoři. Typ spolupráce je vzájemně dohodnutý a není ze strany Tandemu odměňován.

3.5 Jazykové animační materiály vydané Tandemem

Během své dlouholeté činnosti vyvinul Tandem také řadu pracovních materiálů pro "jazykové přiblížení" a jazykovou animaci.

První publikací, která vyšla v roce 1997, tedy v roce založení, byly pracovní listy "Jazyková animace XXL".³⁷ Zejména text na titulní straně "Kajne angst fôr dér čechišn šrift!" je velmi často citován a používán při prvním kontaktu s češtinou.

Dvojjazyčný slovník "Do kapsy - Für die Hosentasche"³⁸ vyšel poprvé v roce 2001 a je se opakovaně vydáván. V roce 2017 vyšlo již 15. vydání se 100 000. výtiskem - toto vydání bylo obsahově i graficky zcela přepracováno a ještě více přizpůsobeno potřebám cílové skupiny. Do kapsy je určena především mladým lidem a multiplikátorům, kteří nechtějí být při setkání v sousední zemi zcela "bez cizího jazyka".

Netvrdí, že je klasickým slovníkem nebo "normální" jazykovou příručkou, ale záměrně a velmi úspěšně volí jiný přístup k výuce základů a konverzačních začátků v češtině a němčině. Kromě seznamů slovíček, konverzačních oddílů a gramatiky obsahuje "Do kapsy" také regionální informace o Německu a České republice. Od roku 2020 Tandem transformoval tradiční knihu do podoby aplikace.³⁹

V roce 2001 byl vydán CD-ROM "TrioLinguale"⁴⁰, který vznikl ve spolupráci s DPJW. "TrioLinguale" je (nejen) sbírkou materiálů k německo-česko-polské jazykové animaci, která představuje více než 60 komentovaných her a jazykových aktivit s příslušnými předlohami pro tisk. Zahrnuje také teoretické přístupy k jazykové animaci, její úkoly a cíle a roli jazykových animátorů. V roce 2007, opět v kooperaci s DPJW, byla jako online-verze CD-ROMu spuštěna stránka www.triolinguale.eu. Jazyková animace je tak přístupná ještě širšímu okruhu zájemců o mezikulturní porozumění.

Základní prvky jazykové animace a příklady některých hravých aktivit s jejich efektivním využitím byli zveřejněni v roce 2008 v česko-německé brožuře "Feel Špáß"⁴¹. Tato publikace tak slouží jako úvod pro zájemce o česko-německou jazykovou animaci.

První vydání výukové a paměťové hry "PeXmory" pro usnadnění výuky odborné slovní zásoby bylo vytvořeno v roce 2009 speciálně pro program "Odborných praxí". Po

³⁷ K dispozici na www.tandem-org.de/arbeitsbereiche/sprache/sprachanimation.html od 1.8.2018.

³⁸ K dispozici na https://www.tandem-org.de/assets/files/dokapsy_de_web_komprimace.pdf od 1.8.2018.

³⁹ <https://www.tandem-org.de/arbeitsbereiche/sprachanimation/app-do-kapsy.html>

⁴⁰ Karl, H.; Karl-Brejchová, K.; Kopka M., kol.: TrioLinguale - CD zur Sprachanimation für deutsch-polnisch-tschechische Jugendbegegnungen. Druhé přepracované vydání. Regensburg: Tandem, 2005.

⁴¹ Hlavničková P.; Hubáčková L.; Karl H.; kol.: Feel Špáß – Deutsch-tschechische Sprachanimation. Regensburg: Tandem 2008. Ke stažení na: http://www.tandem-org.de/assets/files/Publikationen/Tandem_Feel-Spass_2008.pdf Stav 01.08.2018.

rozšířeních v letech 2011 a 2014 jsou nyní k dispozici pro sedm profesních oborů (gastronomie, ošetřovatelství, zpracování dřeva, zpracování kovů, zahradnictví, komerční profese a pedagogické profese).

V roce 2012 byly spuštěny dvojjazyčné webové stránky Tandem pro česko-německou animaci www.jazykova-animace.info, které metodu podrobně představují a popisují různé způsoby jejího využití.

V rámci projektu "Němčina nekouše" byla vydána předchozí příručka "Němčina nekouše. Motivace k výuce německého jazyka na základních školách prostřednictvím jazykové animace". Koncepte příručky zahrnovala cílovou skupinu žáků od 5. do 9. ročníku, kteří se již němčinu učí a měli by být motivováni k dalšímu studiu tohoto cizího jazyka. Po vyhodnocení obsahu tzv. motivačního kufříku "Nimm Deutsch!", kterým Goethe-Institut přispěl do projektu "Němčina nekouše", byly některé výukové materiály, např. didakticko-metodická složka a hra domino, v rámci projektu rozmnoženy a v dostatečném počtu předány zúčastněným školám a učitelům jako konkrétní trvalý pracovní produkt, který by měl usnadnit samostatnou realizaci jazykových animací.

4 Výhled a perspektivy

Vzhledem ke geografické blízkosti České republiky se velká část jazykové animace na německém území odehrává v Sasku a Bavorsku. Poptávka po jazykových animátorech však existuje i v ostatních spolkových zemích a tuto poptávku lze jistě vzbudit cílenou prací s veřejností. Při výběru účastníků základních vzdělávacích kurzů je třeba věnovat větší pozornost tomu, aby vyškolení jazykoví animátoři byli k dispozici v co největším počtu regionů. Intenzivnější propagace základních vzdělávacích kurzů s vyšším počtem přihlášených zájemců z ostatních spolkových zemí by v budoucnu usnadnila pokrytí požadavků na jazykové animátory.

Z pohledu koordinačních center je větší začlenění prvků jazykové animace do mimoškolních setkání mládeže konkrétně realizovatelná možnost dalšího rozvoje. V rámci projektu "Na jedné lodi" jsou tak k dispozici finanční prostředky, které jsou určeny právě pro poskytovatele mimoškolní práce. Kromě toho se jazyková animace pravidelně a úspěšně využívá v tandemových seminářích pro pracovníky s mládeží. V návaznosti na to mohou vedoucí mládeže využívat a propagovat metodu jazykové animace ve svých vlastních projektech a česko-německých výměnných akcích v širším měřítku.

V úvahu přichází také využití jazykové animace v rámci podpůrného programu pro malé projekty na české straně "Rozjed' to s Tandemem", které lze využít k podpoře mimoškolních setkání. V rámci programů a projektů se vždy velmi osvědčila tvorba materiálů zaměřených na konkrétní témata a cílové skupiny, v čemž je třeba pokračovat i v budoucnu. K tomu se hodí mimo jiné témata zdravého dospívání, interkulturního učení a vzdělávání s ohledem na rozmanitost.

Další rozvoj česko-německé jazykové animace nesouvisí pouze s rozvojem dalších možností využití. Má-li být jazyková animace využívána intenzivněji a mají-li být

osloveny nové cílové skupiny, je zapotřebí také více prostředků na tvorbu materiálů, které jsou vhodné pro danou cílovou skupinu a specifické pro dané téma.

5 Příloha

5.1 Další literatura

- Bach, G.; Timm, J.-P.: Handlungsorientierung als Ziel und als Methode; In: Dies. (Hrsg.): Englischunterricht. Grundlagen und Methoden einer handlungsorientierten Unterrichtspraxis. A. Francke Verlag, 2003.
- Baer, U.: Spielpraxis. Eine Einführung in die Spielpädagogik. Kallmeyer, 1995.
- Bailly, F.: Sprachanimation in deutsch-französischen Jugendbegegnungen. DFJW, 2009.
- Bailly, F.: Le Projet Bielefeld – La communication naturelle dans les rencontres franco-allemandes, Documents de travail / Arbeitsmaterialien. Bad Honnef: DFJW, 1996.
- Basler, C.; Bonacková, R.; Jonášová, K., kol.: Seminardokumentation „Deutsch und Tschechisch – ein Kinderspiel“, Ausbildung zum/r Sprachanimateur:in für den Vorschulbereich. Regensburg: Tandem, 2009.
- Bausinger, H.: Typisch Deutsch. Wie deutsch sind die Deutschen? München: 2005.
- Benda, M.: Sprachanimation als pädagogisches Werkzeug in der Kennenlernphase interkultureller Gruppen anhand des Projektes Lanterna Futuri. Magisterarbeit. Masaryk Universität Brunn: 2009.
- Berger E., kol.: Leitfaden zur Sprachanimation. DFJW, 2001.
- Bittl, K.; Moree, D.: 3x3 ist neunmal klug. Dokumentation einer deutsch-polnisch-tschechischen Fortbildung zur TrainerIn in interkulturellem Lernen und Zusammenarbeiten. Nürnberg: 2001.
- Bittl, K.; Moree, D.: Abenteuer Kultur. Transkulturelles Lernen in der deutsch-tschechischen Jugendarbeit. Plzeň: 2007.
- Bojanowska, J.: Sprachanimation - Animacja językowa. DPJW, 2008.
- Bonacková, R.; Fügl, U.; Podlešáková Š.: Deutsch-tschechisches Wörterbuch (nicht nur) für Erzieher:innen. Plzeň: 2014.
- Bonacková, R.; Fügl, U.: Projektbausteine – Tschechien und Tschechisch für Kinder von 3 bis 8 Jahren. Regensburg: 2012.
- Brammerts, H.; Pasięka, M.: Tandemaufgaben Deutsch – Polnisch. Potsdam: DPJW, 1998.
- Bricaud B.; Dausendschön-Gay, U., Linguistische Begleituntersuchung zu deutsch-französischen Jugendbegegnungen. Bad Honnef: DFJW (unveröff. Dokumente), 1991.
- Gilsdorf, R.; Kistner, G. Kooperative Abenteuerspiele (Band 1 und 2) – eine Praxishilfe für Schule und Jugendarbeit. Seelze: Kallmeyer-Verlag, 2007.
- Hlavničková P.; Hubáčková L.; Karl H.; kol.: Feel Špáß – deutsch-tschechische Sprachanimation. Regensburg: Tandem 2008.
- Hölscher, P.; kol.: Dil Dominosu – Sprachdomino zum Erlernen einfacher Redemittel in verschiedenen Sprachen. BMW AG, 1998.
- Huizinga, J.: Homo ludens. Vom Ursprung der Kultur im Spiel. Rowohlt, 1956.
- Karl, H.; Karl-Brejchová, K.; kol.: Deutsch – Tschechisch Do kapsy / Für die Hosentasche. 13. Aufl. Regensburg: Tandem, 2014.
- Karl, H.; Karl-Brejchová, K.: Sprache und Kommunikation. In: Lenk, C. (Hrsg.) Praxishandbuch deutsch-tschechischer Jugendaustausch. Regensburg: Tandem 2003.
- Karl, H.; Karl-Brejchová, K.; Kopka M., kol.: TrioLinguale – CD zur Sprachanimation für deutsch-polnisch-tschechische Jugendbegegnungen. 2. überarb. Aufl. Regensburg: Tandem, 2005.

- Karl, H.: Sprachanimation XXL. Regensburg: Tandem, 2011.
- Kol.: Interkulturelle Aus- und Fortbildung. Flyer. DFJW, 2000.
- Kol.: Langenscheidts Großes Wörterbuch Deutsch als Fremdsprache, Neubearbeitung 1998. Berlin, München: 1998.
- Kol.: Langenscheidts Taschenwörterbuch Lateinisch, 7. Aufl. Berlin, München. 1968.
- Kol.: Leitfaden zur Sprachanimation. Hrsg. von Deutsches Sozialwerk in Frankreich, 2001.
- Kol.: Meyers großes Taschenlexikon in 26 Bänden. 9. Auflage. Mannheim: Bibliographisches Institut GmbH, 2003.
- Kol.: PeXmory – Das deutsch-tschechische Gedächtnisspiel. Regensburg: Tandem, 2013.
- Konrad, H.: Entwurf einer europäischen Sprachenordnung. In: Zeitschrift für Interkulturellen Fremdsprachenunterricht, Didaktik und Methodik im Bereich Deutsch als Fremdsprache. Nr. 8 (2-3), 2003.
- Löffler, R.; Kuntze, W.-M.: Spiele im Englischunterricht 2. Lernspiele, darstellende Spiele, Interaktionsspiele. 5. Aufl. Weinheim: Beltz, 1987.
- Losche, H.: Interkulturelle Kommunikation. Sammlung praktischer Spiele und Übungen. Augsburg: 2010.
- Otten, H.; Treuheit, W. (Hrsg.): Interkulturelles Lernen in Theorie und Praxis. Ein Handbuch für Jugendarbeit und Weiterbildung. Opladen: 1994.
- Rudolf, B.: Deutsch ist wieder gefragt. In: Prager Zeitung. (26.05. 2011), S. 2.
- Thomas, A.; Kinast, E.; Schroll-Machl, S.(Hrsg.): Handbuch interkulturelle Kommunikation und Kooperation. Band I. und II. Göttingen: 2005.
- Thomas, A.: Psychologie des interkulturellen Dialogs. Göttingen: 2008.
- Thomas, A.: Psychologie interkulturellen Handelns. Göttingen: 1996.
- Wagnerová, E.; Zahradníčková, P. (Hrsg.): Němčina nekouše (Motivace k výuce německého jazyka na základních školách prostřednictvím jazykové animace). Plzeň: 2014.
- Warwitz, S.; Rudolf, A: Vom Sinn des Spielens. Hohengehren: Schneider Verlag, 2004.
- Wortmann, M. Kauderwelsch Band 32: Tschechisch Wort für Wort. 8. Aufl. Bielefeld: Reise Know-How Rump, 2009.

5.2 Internetové zdroje

(vše naposledy navštíveno dne: 1.8.2018)

Jazykové animace odkazy uvedené v textu (v pořadí, v jakém jsou zmíněny):

- GATE-Německo (DAAD): Profily zemí Česká republika <http://www.daad.cz/pdf/LP-Tschechien.pdf>
- Prohlášení u příležitosti 20. výročí "Německo-české deklarace o vzájemných vztazích a jejich budoucím rozvoji" ze dne 21. ledna 1997 <https://www.auswaertiges-amt.de/de/newsroom/170125-gemerkl-cze/287356>
- Průvodce programem Erasmus+ 2015 verze 3 http://ec.europa.eu/programmes/erasmus-plus/documents/erasmus-plus-programme-guide_en.pdf
- Duden - německý slovník <http://www.duden.de/>
- Jazyková animace u DFJW www.dfjw.org/sprachanimation
- Platforma pro zájemce o jazykovou animaci www.triolinguale.eu
- Jazyková ofenziva v Dolním Rakousku <https://www.sprachkompetenz.at/sprachenoffensive/allgemeines/>

- SGUN - Spolek germanistů a učitelů němčiny
www.sgun.cz
- Divadelní síť Čechy Bavorsko Čojč
www.cojc.eu
- Česko-německý portál pro mládež www.ahoj.info
- Webové stránky projektu "Němčina nekouše / Nachbar. | Sprache? | Tschechisch!"
<http://www.tandem-org.cz/nemcina-nekouse-zs>
- Webové stránky projektu "Jazyková animace provšechny" <http://tandem-org.cz/jazykovaanimaceprovsechny>
- Webové stránky programu "Odborné praxe" www.tandem-org.de/arbeitsbereiche/freiwillige-berufliche-praktika.html.
- Webové stránky projektu "Odmalička" <http://www.tandem-org.de/arbeitsbereiche/angebote-im-vorschulbereich/foerderprogramm-von-klein-auf.html>
- Webové stránky projektu "Kruček po krůčku do sousední země"
<http://www.krueckpokrucku.info/cz/o-projektu/>.
- Jazyková animace na webových stránkách Tandemu www.tandem-org.de/arbeitsbereiche/sprache/sprachanimation.html
http://www.tandem-org.de/assets/files/Publikationen/Tandem_Feel-Spass_2008.pdf
- Webové stránky aplikace Do Kapsy
<https://www.tandem-org.de/arbeitsbereiche/sprachanimation/app-do-kapsy.html>

Jazykové animace odkazy neuvedené v textu (v abecedním pořadí):

- Webové stránky pracovnice pro vzdělávání Joanny Bojanowské s informacemi o jazykové animaci
www.bojanowska.de/
- Sbírka metod pro jazykovou animaci v rámci německo-izraelských výměn mládeže (ConAct)
<http://lernen-aus-der-geschichte.de/Lernen-und-Lehren/content/11656>
- Jazyková animace v projektu Deutschmobil ve Francii
<https://www.dfiw.org/meldungen/dfiw-baut-engagement-fuer-deutschmobil-und-francemobil-aus.html>
- video o německo-polské jazykové animaci na stránkách DPJW
<https://www.youtube.com/watch?v=Vv6QOoFISDA>.
- Jazyková animace v Pragkontaktu
http://www.pragkontakt.de/unsere_angebote/bildungsangebote/sprachanimation.htm
- rozhlasová reportáž Českého rozhlasu z roku 2006
www.radio.cz/de/rubrik/begegnungen/sprachanimation-motivieren-animieren-mitmachen.
- Německo-ruská jazyková animace na DRJA <https://www.stiftung-drja.de/de/organisieren/sprachanimation.html>
- Video o jazykové animaci v Tandemu
https://www.youtube.com/channel/UCT6cFP_92x9U4kcr3AgHpnw/featured
- dvě videa o přípravných dnech s jazykovou animací a o orientaci na místě v programu "Odborných praxí" <http://www.tandem-org.de/workspaces/voluntary-professional-internships/fbp-spots.html>

5.3 Koordinační centrum česko-německých výměn mládeže - Tandem

Koordinační centra česko-německých výměn mládeže - Tandem podporují vzájemné sblížení a rozvoj přátelských vztahů mezi mladými lidmi z Německa a České republiky.

Koordinační centra poskytují poradenství a podporu vládním i nevládním institucím a organizacím v obou zemích při realizaci a zintenzivnění česko-německých výměn mládeže a mezinárodní spolupráce v oblasti práce s mládeží. Jsou ústředními specializovanými agenturami Spolkové republiky Německo a České republiky pro výměny mládeže a žáků mezi oběma zeměmi. Těžiště jejich práce spočívá ve sblížení mladých lidí.

Tandem v Regensburgu je institucí Spolkového ministerstva pro rodinu, seniory, ženy a mládež a Svobodných států Bavorsko a Sasko. Provozuje ho Bavorský kruh mládeže. Tandem v Plzni je institucí českého ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy a je přidružen k západočeské univerzitě.

Ústředními body naší práce jsou:

- Poradenství a podpora při realizaci česko-německých setkání pro děti, mládež a žáky
- Finanční podpora česko-německé spolupráce v oblasti dětí a mládeže
- Zahájení výměnných projektů a nových forem spolupráce
- Zprostředkování partnerství
- Další vzdělávání odborníků v oblasti práce s mládeží
- zprostředkování příležitostí k mobilitě pro jednotlivce (praxe, stínování práce, dobrovolnické služby).
- Tvorba informací a pracovních materiálů
- předkládání doporučení Česko-německé radě mládeže a příslušným národním ministerstvům.

Další informace

Podrobné informace o činnosti Tandemu naleznete na internetových stránkách www.tandem-org.eu.